

Oslo 1. april 2005

Helse- og omsorgsdepartementet
Postboks 8011 Dep
0030 Oslo

HØRINGSUTTALELSE NOU 2004:18 - HELHET OG PLAN I HELSE OG SOSIALTJENESTENE

Landsforeningen for Trafikkskade (LTN) er en partipolitisk uavhengig interesseorganisasjon for personer som er rammet av trafikkulykker, yrkesskader og andre med lignende skadebilde. Siden 1984 har vi bistått mellom 25-30.000 skadde, pårørende og etterlatte med rettighetsrådgivning. Vi har i dag ca 4000 medlemmer over hele landet.

LTNs hovedmål er å ivareta behov, interesser og rettigheter til våre medlemmer og være et talerør for disse.

Rådgivningen som gis medlemmene konsentrerer seg om følgende områder:

1. Erstatningsrettslige problemstillinger.
2. Rådgivning om rettigheter i forhold til rehabilitering, trygderettigheter m.m.
3. Diverse tilbud gjennom likemannsarbeid og selvhjelpsgrupper.

LTN arrangerer også kurs i erstatningsrett og velferdsrett, både for advokater og medlemmer. Gjennom årenes løp har LTN samlet et betydelig erfaringsmateriale om personskadesaker.

Hovedspørsmålet – en felles lov

Utvalget foreslår at sosialtjenesteloven og kommunehelsetjenesteloven slås sammen til en felles lov. Sammenslåingen skal medføre en mer helhetlig tjenestestruktur for tjenestemottakere. LTNs medlemmer vil helt klart tjene på en slik sammenslåing. Våre medlemmer opererer i dag innenfor et konglomerat av forskjellige ytelser/regler. Dette oppleves som en merbelastning for tjenestemottakere og pårørende. Det utsagnet vi hører oftest fra våre medlemmer er at man må være frisk for å være syk/for å kunne orientere seg i regelverket. LTN ønsker derfor forslaget velkomment, og håper at det vil bidra til å gjøre regelverket enklere å orientere seg i for bruker. LTN er derfor overveiende positive til en samordning av sosial- og kommunehelsetjenesteloven.

Besøksadresse: Chr. Michelsensgt. 65

Telefon: 22 35 71 00

Bankgiro: 1640 09 06 150

Postadresse: Postboks 4258 Nydalen

Telefax: 22 35 03 90

Postgiro: 0804 2723518

0401 OSLO

Helse- og omsorgsdepartementet

Vedlegg 1

S.nr. 200405135 - 93

Org. Nr: 960 381 998 MVA

Kommentarer til lovutkastet

§ 1-6

I lovforslagets § 1-6 nr 1 og 2 forslås at kommunen kan tilkjenne ytelser uten samtykke fra tjenestemottaker. LTN ser dette forslaget som meget positivt. En del av våre medlemmer er ikke i stand til å gi et aktivt samtykke til tross av at de trenger ytelser. For å gi bestemmelsen et bedre rettighetspreg og sikre igangsetting av tjenester på et tidlig tidspunkt i rehabiliteringsprosessen bør ordet "kan" byttes ut med "skal" i andre leddet. Når det er i tjenestemottakers interesse og pårørende er tatt med på råd må det være en plikt for kommunen å inngangsette tjenester.

Vi tolker loven dit hen at kommunen også kan starte arbeidet med en individuell plan uten samtykke fra tjenestemottaker, men ønsker denne retten også nedfelt som en egen bestemmelse i § 3-6. Medlemmer i LTN har opplevd en streng fortolkning av at de aktivt må be om en individuell plan. Noen kommuner gir ikke nødvendig informasjon om retten til individuell plan, og uten slik informasjon kan heller ikke pårørende eller verger fremsette et slikt krav. Vi ønsker derfor å klargjøre kommunens ansvar gjennom en egen bestemmelse i § 3-6 der det også tas inn at arbeidet kan startes uten tjenestemottakers samtykke.

§ 3-6

LTN mener at § 3-6 om individuell plan er en bra konkretisering av kommunens ansvar til å utarbeide individuell plan. LTN mener derimot at informasjonsplikten kommunen bør ha ikke konkretiseres godt nok i paragrafen. Kommunen har en selvstendig plikt til å vurdere om en tjenestemottaker faller innenfor den gruppen som det etter nr 1 skal utarbeides en individuell plan for. Vi opplever imidlertid at tjenestemottakers rett til individuell plan ikke alltid fanges opp av kommunen. En slik situasjon kan oppstå der tjenestemottaker mottar de fleste av sine ytelser fra statlige og fylkeskommunale organer.

Tjenestemottaker kan i disse tilfeller selv be om at det utarbeides en slik plan for han eller henne, og kommunen må da ta stilling til anmodningen. Dette forutsetter at tjenestemottaker har informasjon og kunnskap om retten til å få utarbeidet individuell plan. LTN opplever at mangel på informasjon om individuell plan ofte er årsaken til at rettigheten ikke blir utløst.

I og med at kommunen pålegges en plikt for utarbeidelse av individuell plan ber LTN om at det også lovfestes en informasjonsplikt ovenfor tjenestemottakere.

§ 3-6 nr 4

Utvalget foreslår at kommunen skal ha en plikt til å utpeke en planansvarlig, som skal sørge for at planen er faglig forsvarlig, oppdatert og tilpasset tjenestemottakers behov og situasjon. LTN er i utgangspunktet positiv til å lovfeste en plikt for kommunen til å utpeke en person som tjenestemottaker kan forholde seg til.

I dag er retten til en koordinator ikke lovfestet, men kommer frem av sosial- og helsedirektoratets veileder til utforming av individuell plan. Tjenestemottaker har etter veilederen mulighet til å påvirke valget av koordinator. I sosialdepartementets prosjekt "Unge

ut av institusjon” fikk 2 uavhengige opptreningscentre i Norge oppgaven med å være koordinator/pådriver mellom bruker og kommune. Brukerne har i evalueringsrapporten i ettertid uttalt seg positivt om ”de friske øynene” som kom inn i saken. I de positive sakene har både kommune og bruker hatt nytte av rådgivning og koordinering fra disse sentrene.

LTN mener at tjenestemottaker fremdeles skal ha muligheten til å påvirke valg av koordinator/planansvarlig. En kommunal utnevning kan være uheldig, da planansvarlig kan være bundet opp av kommunens budsjetter og økonomi og kommunens målstyring. Brukeren kan derfor stille spørsmål ved planansvarligs motivasjon for å jobbe til tjenestemottakers beste.

På denne bakgrunn ber LTN om at brukers medbestemmelsesrett ved valg av planansvarlig inntas i loven.

§3-8

LTN stiller seg fullstendig bak forslaget til paragrafen om samlet vedtak.

§ 4-6

Som utvalget skriver er de avgjørelsene som treffes av den kommunale helse- og sosialtjenesten ofte av stor betydning for den enkelte tjenestemottakers velferd og livssituasjon. Adgangen til å klage på feil og mangler ved offentlig tjenesteyting er en viktig del av borgernes rettssikkerhet i en moderne velferdsstat. En viktig forutsetning er at overprøvningsreglene inngir tillit og håndheves effektivt. Dette gjelder både saksbehandlingsregler som skal sørge for at personer som henvender seg til sosial- og helsetjenesten får fastsatt om de har rettigheter, og det gjelder de materielle bestemmelsene som skal sørge for at rettigheten blir gjennomført.

Klagegangen vil med forslaget bli lik etter begge lovene. Alle vedtak kan påklages til samme instans, fylkesmannen, noe som gir en klarere adressat for tjenestemottaker.

LTN støtter flertallets forslag til § 4-6 nr 4. Dagens overprøvningsadgang etter sosialtjenesteloven § 8-7 er ikke god nok. Ved prøvingen av det frie skjønn i klagesaker kan vedtaket bare endres når skjønnet er åpenbart urimelig. Omgjørelsesprosenten i saker etter sosialtjenesteloven er så lav at klageadgangen i virkeligheten synes som en illusjon. Dette er også saker som sjelden bringes inn for domstolene, og dersom de blir det er også domstolens overprøvningsadgang begrenset. LTN synes at flertallets forslag om full overprøvningsrett også for ytelser etter sosialtjenesteloven er ubetinget positivt, og vil styrke tjenestemottakers rettsikkerhet på et viktig område.

§ 9-6

LTN synes at det er positivt at utvalget vektlegger samhandling. Utvalget ønsker en dreining fra en vertikal informasjonsutveksling til en mer horisontal informasjonsutveksling. En slik dreining vil kunne føre til en mer helhetlig tjenestepakke for tjenestemottakeren. For å sikre hva slags informasjon som gjøres tilgjengelig for de forskjellige etatene/faggruppene, forslår utvalget en styrking av ”need to know” prinsippet. LTN synes at forslaget utgjør et godt verktøy for å effektivisere saksbehandlingen mellom samarbeidende personell. For ikke å

svekke tjenestemottakers integritet synes vi utvalgets vektlegging av "need to know" prinsippet er nødvendig.

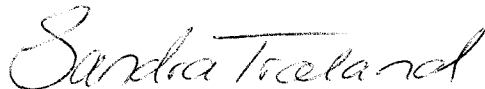
§ 9-8

Utvalget foreslår å snu dagens situasjon på hodet, og vil innføre en begrensning i utenforståendes innsyn i tjenestemottakers journaler. Utenforstående aktører må konkretisere hva som er relevant informasjon, selv om tjenestemottaker har samtykket til fullt innsyn.

LTN mener dette er en positiv utvikling for våre medlemmer, som ofte føler sin integritet krenket ved at opplysninger langt tilbake i tid brukes i forsikringsoppgjør. I et forsikringsoppgjør vil tjenestemottaker være den svake part, og ikke ha mulighet til å motsette seg generelt innsyn i journaler. Forsikringsbransjens behov for informasjon vil ikke svekkes gjennom en slik lov, men tvinger selskapene til å konkretisere sitt informasjonsbehov. Dette verner tjenestemottaker mot å avgi irrelevant og sårbar informasjon.

LTN synes at forslaget gir tjenestemottaker et sterkt og nødvendig vern mot utenforståendes innsyn i personopplysninger.

Med vennlig hilsen
Landsforeningen for trafikkskadde

Sandra Træland
Rådgiver

Hans Jacob Moe
Rådgiver